

ХРОНІКА ПОДІЙ

Наукова конференція у Словаччині про значення християнської культури

У рамках науково-дослідного проекту «Наративна повсякденність в історико-етнологічній і лінгвістичній перспективі» 23–27 листопада 2010 р. в Інституті слов'янознавства Словацької академії наук (САН) відбулася Міжнародна міждисциплінарна конференція «Мовні, літературні та етнічні зв'язки християнської культури». Її організатори – Інститут славистики Яна Станіслава САН, Інститут слов'янознавства Російської академії наук (РАН), Інститут етнології САН, Національний інститут словацької мови і літератури Матиці словацької.

Плідні дискусії, обмін інформацією між дослідниками в різних галузях знання з актуальних проблем багатогранних зв'язків християнської культури відбулися в рамках тематичних блоків, які присвячені таким темам: зв'язкам між культурами слов'янського Сходу і Заходу (Slavia Latina і Slavia Byzantina); визначенню місця слов'янської культури в лінгвістично, етнологічно, культурологічно і літературознавчо орієнтованих дослідженнях; з'ясуванню ролі християнської культури в європейських культурних і цивілізаційних процесах. Під час конференції було сформульовано досить широке коло проблем: з історії та сучасного стану християнської культури; її ролі в тих або інших сферах повсякденного та обрядового життя; про специфіку її відображення в різних видах, жанрах фольклору і професійного мистецтва, зокрема – літератури та ін. Було розглянуто важливі методологічні та методичні питання дослідження перелічених наукових проблем, обговорено перспективи міждисциплінарних досліджень різних аспектів християнської культури.

Жаву дискусію викликав виступ З. Профантової, яка відкрила конференцію і в якому було розглянуто питання про втілення сакрального і профанного у повсякденній культурі. Цю ж проблему на сучасному польовому матеріалі з Закарпаття розглядала Є. Узенева. Ф. Успенський звернув увагу у своєму виступі на характеристики неканонічної поведінки святих в агіографічних джерелах; цікаво, що серед таких святих, хоча й рідко, але трапляються жінки. Специфіку відображення традиційних і нетрадиційних форм релігійності в репрезентативному матеріалі народної прози розкрила К. Женюхова. У доповіді О. Шковієра було порушено питання про поширення візантійської традиції на території Словаччини та її Кирило-Методіївське походження. Великий інтерес викликала доповідь Я. Дорул про роль і місце словацької мови і мови Кралицької біблії в євангелістській церкві Словаччини. Темою виступу Е. Бранево стала повсякденна релігійність у літературному опрацюванні євангелістів XVIII ст. У доповіді Л. Качіца розкрито питання про мови, якими користувалися представники чернечих орденів у Словаччині, перш за все францисканці та єзуїти. В. Гашпарікова звернулася у своєму виступі до характеристики християнських мотивів у легендарних оповіданнях. Про наукові розвідки П. Г. Богатирьова у сфері фольклористики у Словаччині розповіла Г. Глошкова. Питання регіональних елементів у казковій традиції білорусів і словаків проаналізувала В. Ляшук. І. Джундова розглянула проблему «християнського» в білоруській літературі. Д. Константинова проаналізувала «образ християнства і християнських норм» у болгарській та словацькій фразеології. Із найважливішими елементами магічної поведінки у повсякденному житті ознайомила присутніх М. Валенцова, що не могло не викликати жвавого інтересу учасників конференції. Уявлення білорусів про рай і пекло, що відображені в традиційних та сучасних «біблійних» наративах, були розкриті в доповіді І. Швед. У виступі Т. Бужекової було звернуто увагу на магічну силу слів у народних уявленнях. Друкованим зразком духовних пісень і їх реценсії у традиційному співі була присвячена доповідь Г. Урбанцової. «Знакова система конфесійних особливос-

тей як частина повсякденної культури (на прикладі християнських конфесій словацького, російсько-українського і угорського прикордоння)» – тема доповіді З. Бенюшкової. Проблематика перекладу різних релігійних джерел було присвячено виступ М. Кусої. В. Земберова проаналізувала зв'язки художньої літератури та народної культури. Основні принципи оповіді у прозі В. Шикули на широкому матеріалі представила Л. Широкова. Своїми спостереженнями над функціонуванням візантійської традиції у Словаччині, а також її вигодками поділився П. Женюх.

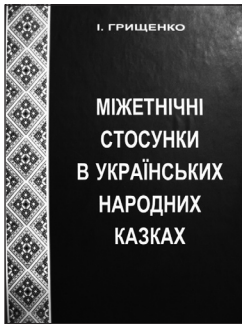
На конференції також було задекларовано і заслухано теми: «Маріє-Повчанський російсько-мовний евографічний цикл» Ю. Лабинцевої; «Бібліотека Мукачівського монастиря в середині XIX ст.» Л. Шавінської; «Революції з визначеннями: поступ історії та динаміка наративів» Е. Задорожнюк; «Семантичні аспекти поняття «святий» і його лексикографічна інтерпретація» М. Кошкової; «Семискорбна (Sedembolestna) і нація (Про конструювання словацької національної історії під час проповідей і релігійних свят)» А. Біалецькі; «Шанування св. Марії у Словаччині та її образ у проповідях Д. Мокоша» А. Шковерової; «Конфесійний розкол у період словацького національного відродження» Г. Бенкової та інші.

Учасники конференції відвідали цікаву виставку, що була організована в рамках Року християнської культури Словацьким комітетом славистів спільно з Інститутом слов'янознавства САН, Міністерством культури і туризму Словацької республіки, Національним освітнім центром і Греко-католицькою церквою Словаччини.

У 2011 р. очікується публікація збірника на тему конференції, працю над виданням якого здійснюватимуть співробітники Інституту слов'янознавства РАН.

Інна ШВЕД

Нові книги

Міжетнічні стосунки в українських народних казках / Упор., предмова, прим., словник І. Грищенко. – К., 2009. – 252 с.

У виданні представлено твори народної прози з відомих фольклорних збірників кінця XIX – початку XX ст., фігурантами яких є представники різних етносів, що заселяли територію тогочасної України: росіяни, поляки, євреї, цигани, німці, татари та ін. Народні прозові тексти опубліковано зі збереженням структурних, змістових і мовно-стильових особливостей оригіналу, цим пояснюється вживання етнонімів *хохол*, *кацан*, *жид*, *литвин* та інші. Фольклорні твори у книзі вміщено в алфавітному порядку за прізвищами укладачів першоджерела. На початку кожного розділу подано біографічні відомості про упорядника та інформацію про збірники-джерела. Публікацію збірника українських народних казок про міжетнічні стосунки окремим виданням здійснено вперше.